

Skogens ro 100 meter fra sykehuset

«100 meter fra sykehuset, men likevel midt inni skogen». Slik beskriver spesialrådgiver Jon Sverre Berg Friluftssykehuset – hytta som pasienter og pårørende ved Sørlandet sykehus kan benytte seg av. Prosjektet får denne uken internasjonal omtale hos flere medier.

Sommeren 2018 åpnet stiftelsen Friluftssykehuset to hytter henholdsvis ved Rikshospitalet og Sørlandet sykehus, Kristiansand. Stiftelsen jobber for å gi pasienter og pårørende gode minner i en tøff hverdag. Visjonen bak er at mestingsopplevelser, trygge menneskelige erfaringer og naturbaserte sanseintrykk skal gjøre noe positivt for både den syke og pårørende.

I Kristiansand har bruken av hytta hatt en litt treg start. Berg ser gjerne at flere benytter seg av tilbudet, men innser at markedsføringen bør styrkes.

– Overraskende nok er det voksenpsykiatrien som har vært her mest. Da er det pasienter som sammen med ansatte kommer hit. Vi ser også at barne-

og ungdomspsykiatrien nå har fått øynene opp for tilbud. Barneavdelingen er også aktuelle for å ta huset i bruk. Vi har ledig kapasitet og ser gjerne at bruken tar seg opp, sier han.

Trim, matpauser, samtaler, lytte til musikk og quiz-arrangementer har vært noe av det som hytta midt inni skogen er brukt til.

– Enn så lenge er det pasienter som har brukt hytta. Vi håper også at pårørende sammen med pasienter kommer til å bruke hytta, sier Berg.

“ Vi håper at spesielt barn som er pårørende til for eksempel en kreftsyk kan få en annen type opplevelse om man legger sykehusbesøket til denne hytta.

– Marianne Sætre, seniorarkitekt

Alternativt besøksrom

Behovet for å ha et alternativt besøksrom til tre-seteren i enden av sykehuskorridoren eller ei baconpølse-luktende kantine var det som fikk Håvard Hernes, grunnlegger og daglig leder av Stiftelsen Friluftssykehuset Håvard Hernes til å starte prosjektet. Han hadde selv en datter som var kreftsyk og opplevde at besøksforholdene på Rikshospitalet var langt fra tilfredsstillende.

– Vi bodde ti minutter unna med bil og spurte om vi kunne ta med datteren hjem. Men nei, det fikk vi ikke. Vi kunne derimot ta henne med ned til McDonalds ved Ullevål stadion. Hadde vi hatt et tilbud som det Friluftssykehuset nå har fått i stand, ville tilværelsen trolig vært helt annerledes for vår familie. Blant annet har jeg en annen datter som fikk skyldfølelse fordi hun ikke orket å besøke søsteren sin i sykehuslokalene, forteller han.

Verdighetssone

Stiftelsen ble opprettet i 2015 og Hernes jobber iherdig for at flere sykehus skal få det samme tilbudet som Rikshospitalet og sykehuset i Kristiansand nå har fått. Han har vært rundt på 17 ulike sykehus og ser behovet alle steder. Spørsmålet han har stilt er «hvor skulle vi ha gått om vi ønsket å

prate sammen om den situasjonen vi er i?»

– Skulle vi sitte på rommet hvor det kanskje er andre pasienter til stede. Eller skal vi sitte i pysjamasen i korridoren? Eller i tre-seteren i gangen?

«En verdighetssone», er det han etterlyser og som han håper at Friluftssykehuset skal bli. Tilgjengelighet er viktig – både når det gjelder den fysiske tilkomsten og åpningstidene. Derfor er det trillbar vei helt frem til inngangen, både for sykehussenger og rullestoler. På Rikshospitalet er Friluftssykehuset åpent 23 timer i døgnet.

Finansieringen

Det var helseminister Bent Høie som åpnet det aller første Friluftssykehuset ved Rikshospitalet den 8. juni i fjor. «Nå gir vi mennesker som er syke et pusterom. Et pusterom til å være seg selv», sa han under åpningen.

Friluftssykehuset ble her finansiert av ulike fond og stiftelser med Sparebank-stiftelsen, Gjensidige-stiftelsen og Bergesen-stiftelsen som de største bidragsyterne.

“ Vi håper også at pårørende sammen med pasienter kommer til å bruke hytta.

– Jon Sverre Berg, spesialrådgiver

Ei uke senere ble den andre hytta åpnet i Kristiansand. Her var det Kristiansand Sanitetsforening som har finansiert hele prosjektet med en gave på 5 millioner kroner.

– Vi fikk en søknad fra Friluftssykehuset og et enstemmig styre var enig i at dette var noe vi ville gi til byens befolkning. Det er en gave vi vil skal komme til gode for folk som er syke og deres pårørende. Vårt ønske er at alle avdelingene på sykehuset skal ta dette i bruk, sier styreleder Wenche Tronstad i Kristiansand Sanitetsforening.

«Våre egen hytte – akkurat nå»

Ved Rikshospitalet har de fått inn denne kommentaren fra den første familien som brukte tilbudet:

«Jentene storkoste seg. Fant nye steder å hoppe fra løp rundt hytta en

million ganger (ikke der det var nysådd - det var tross alt glødende lava).

Eldstejenta sa det var helt vidunderlig der og mye bedre enn å besøke mamma på sykehuset for her kunne hun være fri og føle at hun var på hyttetur.

Hun lurte på om hytta var vår og da slo det meg at det var den akkurat den tiden man lånte den. Ingen kunne komme å forstyrre oss ingen kom plutselig inn for å ta et blodtrykk osv.

Så jeg svarte 'ja, akkurat nå er hytta vår, men når vi låser døra etter oss så er den ikke det lenger'. Det svaret var hun godt fornøyd med.

Så takk for at vi fikk ha et rom som vi fikk være i fred og som minnet om å være på ferie. ♥»

To ulike perspektiv

Det er arkitekt og designkontoret Snøhetta som har tegnet hytta. Seniorarkitekt Marianne Sætre hadde tanken om naturen som et møtested for pårørende og pasienter samt et sted for alternativ terapi i hodet da de designet hytta.

– Det er to perspektiv som styrer dette prosjektet – behandlingperspektivet og pårørendeperspektivet. En av initiativtakerne, psykologspesialist Maren Østvold Lindheim, fortalte oss om hvordan hun som behandler på Rikshospitalet hadde brukt naturen bevisst til terapi med barn og unge. Bare det å være i naturen sammen med pasienter skapte en ny ramme for behandlingen.

– Samtidig gir en slik hytte en mulighet for møter mellom pårørende og pasienter utenfor sykehuskorridorene. De fleste sykehusene våre ligger i randsonen av bebyggelsen, gjerne nært opp til friluftsområder. Ved å legge hyttene i disse områdene tilrettelegger man for et positivt møte mellom pårørende og pasient. Hyttene skal være tilgjengelig om man bruker rullestol eller må trilles i en sykehusseng, forteller hun.

“ Akkurat nå er hytta vår, men når vi låser døra etter oss så er den ikke det lenger.

Selve hytta er utformet med tanke på at naturen skal tas inn – både i inventaret, materialet og i bygningsformen. Den 35 innvendige kvadratmeterne i hytta består av et lite og et noe større rom. I begge rommene er det en benk med puter i ulike farger. I tillegg er det puter som kan flyttes rundt og brukes etter behov. Store vinduer gjør at naturen tas inn i hytta.

– Dette skal gi en følelse av å være i naturen. En detalj er at lampene i huset er formet som soppen knuskkjuka som du finner på trestammen. Vi håper at spesielt barn som er pårørende til for eksempel en kreftsyk kan få en annen type opplevelse om man legger sykehusbesøket til denne hytta, sier Sætre.

Må booke i kalenderen

Å få opp bruken – og kjennskapen om Friluftssykehuset blant pårørende, er et av satsingsområde til Sørlandet sykehus. Da må også de ansatte selv påminnes om muligheten. Ansatte på sykehuset kan på pasientenes vegne booke tid på Friluftssykehuset på samme måte som man booker møterom. Ifølge spesialrådgiver Jon Sverre Berg kan Friluftssykehuset brukes av både grupper og enkeltpasienter som ønsker en annen ramme når pårørende kommer på besøk.

– Tid kan bookes gjennom ansatte i den digitale kalender vi bruker, sier Jon Sverre Berg.

Daglig leder Håvard Hernes i Friluftssykehuset medgir at det er en strevsom oppgave å hente inn midler til nye hytter. Han håper at det offentlige vil se behovet og nytten av tilbudet og dermed sikre finansieringen. Det er konkrete planer om å bygge tilsvarende hytter ved sykehusene i Trondheim, Kalnes i Østfold og i Stavanger. Men enn så lenge jobber Hernes og hans medhjelpere med finansieringen.

Tekst:

Gunder Christophersen

Journalist

